

Nr 240.

Av herr **Olofsson** i Digernäs **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

I den krisbudget som nu ligger på riksdagens bord har finansministern nödgats göra en tämligen allmän nedprutning på alla områden där en sådan ansetts lämplig och möjlig. Även jämförelsevis små anslagsposter ha härvidlag fått vidkännas nedskärningar trots det att beloppen som kunnat sparas varit rätt oväsentliga. Alla som vilja inse det prekära läge, vari vårt land nu befinner sig — och troligen för flera år framåt kommer att befinna sig — äro säkerligen finansministern tacksamma för hans ärligt visade ansträngningar att i stort som smått försöka begränsa statens utgifter, och för hans oavslätliga strävan att söka bibringa landets folk den uppfattningen att *sparsamhet nu är av nöden*.

Vid genomläsandet av finansförslaget finner man emellertid, att vid beräkningarna av utgifterna, dyrtidstilläggen fixerats efter ett grundtal av 158 för hela nästkommande budgetår. På denna punkt anse vi att en starkare accentuering av det ekonomiska läget i landet borde ha kommit till uttryck. Vi erkänna visserligen gärna, att en sänkning av dyrtidstilläggen under den indexsiffra, som för viss tidsperiod enligt nuvarande grunder framräknas är en ömtålig sak, emedan tjänstemännen kommit att få den uppfattningen att deras lön skall garanteras i ett visst förhållande till levnadskostnaderna, oavsett vad som händer och sker på det ekonomiska området inom andra befolkningsgrupper. Vi erkänna också, att de första åren under kriget hade statstjänstemännen det svårt. Men detta hindrar inte att under nuvarande krisläge en reduktion av dyrtidstilläggen är försvarbar och nödvändig. Ty så mycket har inträffat inom näringslivet under senaste året, både ute i världen och inom vårt land, att ett fasthållande vid som berättigade krav ansedda förmåner på många håll uppfattas som ett hån av dem som inte kunna få ens de mest elementära krav tillgodosedda.

Att ropa på utfäendet av sin rätt till kompensation för dyrtiden då de fasta lönebeloppen sedan 1913 reglerats uppåt med mer än dubbelt för de flesta statstjänster sedan dess, gör sig inte så bra i deras öron som nu nöd-

gas arbeta för samma eller lägre grundlön än då. Den klass som detta gäller — jordbrukareklassen — har svårt förstå hur denna dyrtid konstrueras eftersom det primära i levnadskostnaderna, livsmedlen, nu vad partipriset beträffar, ligger lägre än 1913.

Vi skola ej här åberopa den våldsamma opinion som från landsbygdens folk nu reser sig mot »statens orättvisor», ifråga om sättet att tillgodose skilda befolkningsgruppers intressen. Det räcker med en saklig erinran om, att tidsläget nu kräver eftergifter av lite var, och att man i skilda län-der där krisen gått fram, nödgats gå in för beskrningar i detta hänseende.

Då frågan om dyrtidstilläggens inarbetande i grundlönerna 1928 upptogs till behandling, hade vi här i landet tämligen allmänt den uppfattningen att penningvärdet och levnadskostnaderna intagit en sådan stabilitet, att några nämnvärda rubbningar i läget ej skulle inträda under en rätt lång tid framåt. Denna uppfattning är nu kullkastad genom händelsernas utveckling. Sedan 1928 har prissänkningen på jordbruksprodukter utgjort 22 procent för samtliga, och för animalieprodukter 30 procent. Industrien har sedan dess allvarligt försvagats. De affärsdrivande verkens resultat har försämrats och arbetslösheten i oroväckande grad tilltagit. Hela vårt ekonomiska liv är på retur med ty åtföljande försvagad skattekraft och ökade besvärigheter för statsfinanserna. Stora befolkningsgrupper lida *verklig nöd*, och tusentals jordbrukare hotas att få gå från hus och hem med förlust av en strävsamt sparad slant och utan ringaste hopp för morgondagen.

I ett sådant tidsläge kräves det något av eftergifter på eljest berättigade krav.

Den invändningen torde kunna göras, att då valutaförhållandena äro så ovissta som nu, bör man icke vidtaga ändringar i detta avseende. Men då vår valutapolitik synes sträva till »att fluktuationerna i kronans värde på den inhemska marknaden, i första hand dess köpkraft i konsumenternas händer, skola kunna hållas inom trånga gränser», synes ingen risk för någon nämnvärd prisstegring under kommande budgetår föreligga.

En sänkning av dyrtidstilläggen utöver vad som skulle bli följden av ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag kan ernås antingen genom en ändring av grunderna för dyrtidstilläggens uträknande eller också genom att bestämma ett lägre grundtal än 158. Ävenså kunde givetvis en bestämd procentsats fastställas, varefter dyrtidstilläggen skulle utgå. Villkendera vägen man än väljer kan man ernå samma resultat, med iakttagande att två enheters sänkning av grundtalet medför en procents sänkning av dyrtidstillägget. Då det förefaller enklast att sänka grundtalet, föreslå vi, att detsamma bestämmes till 152, vilket skulle medföra en reduktion av dyrtidstillägget med 3 procent utöver regeringens förslag eller 4 procent lägre än de under detta budgetår utgående dyrtidstilläggen. En sådan sänkning finna vi väl motiverad av det förhandenvarande finansiella läget och dessutom bleve den ett värdefullt bevis för den samförståndsanda, som från skilda håll efterlyses för övervinnande av den nu pågående allvarliga krisen.

På grund av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av vad i statsverkspropositionen under *Utgifterna för flera huvudtitlar gemensamma frågor*, punkt 6, Dyrtidstillägget till befattningshavare i statens tjänst m. fl., föreslagits, att dyrtidstilläggen under budgetåret 1932/1933 skola utgå efter ett indextal av 152.

Stockholm den 22 januari 1932.

Johan Olofsson.

Emil Gustafson.

Oscar Carlström.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

Carl Jansson.

And. Hilding.

P. J. Näslund.

A. Olsson
i Mora.

Sven Olsson.

O. E. Sandberg.

Eric Björnberg.

Ant. Wikström.

Reinhold Selberg.

P. Bergström
i Bäckland.
